

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență în

Educație Artistică „Ștefan Neaga”,

Dr. Perju Gheorghe,

"10" octombrie 2017

Curriculum la disciplina

F.04.O.022 Teoria corului II

Specialitatea
21540 Dirijare corală

Calificarea
265227 Dirijor

Chișinău, 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

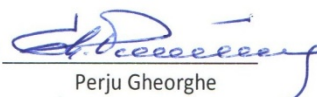
Autor:

1. **Balan Tatiana**, master în științele educației, grad didactic superior, profesoară a CEEA „Ștefan Neaga”.

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Director

Perju Gheorghe
"10 octombrie 2017"

Recenzenți

1. **Daniță Tatiana**, doctor în studiul artelor, Maestru în Artă, grad didactic superior, profesoară a CEEA „Ștefan Neaga”.
2. **Diaconu Valeria**, master în Arte, grad didactic superior, profesoară a CEEA „Ștefan Neaga”.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic
<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	4
III. Competențele profesionale specifice disciplinei.....	4
IV. Administrarea disciplinei.....	5
V. Unitățile de învățare	5
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	6
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	6
VIII. Lucrările practice recomandate	7
IX. Sugestii metodologice	7
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	8
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	9
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	9

I. Preliminarii

Teoria corului II face parte din compartimentul disciplinelor fundamentale ale profilului artei corale. Fiind o disciplină predestinată pregătirii teoretică, dar și practică a dirijorului de cor, conține reperatele teoretice esențiale cu privire la particularitățile de organizare a lucrului cu colectivul coral. Disciplina are ca scop formarea reprezentărilor elevilor cu privire la cunoașterea tipurilor de respirație, procedeele de dezvoltare a respirației artistice a coriștilor, factorilor de care depinde intonația, modalitatea de abordare a mijloacelor de expresivitate muzicală în muzica corală, dar și aspecte cu privire la specificul activității dirijorului.

Disciplina are la bază abordarea materialului expus sub aspectele analizei, discuției, interpretării, aprobării sau contestării tezelor înaintate, astfel facilitând formarea ansamblului de competențe profesionale bazate pe o gândire critică-creativă. Formarea competențelor specifice disciplinei *Teoria corului* este în strânsă legătură cu sintetizarea și consolidarea cunoștințelor și deprinderilor obținute în procesul de studiere a disciplinelor muzical-teoretice și de specialitate.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Teoria corului conține ansamblul de informații teoretice necesare dirijorului de cor în procesul de studiere analitică și practică a muzicii corale, or explicațiile teoretice stau la baza formării unei competențe profesionale.

Caracterizarea și demonstrarea tipurilor de respirație va determina elevul-dirijor de cor să respecte principiile respirației artistice în procesul lucrului cu corul.

Cunoașterea și respectarea regulilor de intonare a intervalelor, a gamelor ascendente și descendente va influența eficiența lucrului în obținerea intonației juste în cadrul partidelor corale. Identificarea algoritmului de acordare a corului pe verticală va constitui formarea sonorității armonice corespunzătoare creației corale, iar obținerea echilibrului sonor va apropia interpretarea aproape de intenția compozitorului.

Estimarea mijloacelor de expresivitate în muzica corală precum: melodia, metro-ritmul, nuanțele dinamice, tempo-ul, agogica, termenii de expresie va contribui la specializarea și perfecționarea dirijorului în devenire, or acestea sunt fundamentale pentru o interpretare autentică.

Capacitatea de a selecta repertoriul coral conform posibilităților coriștilor, dar și aspirațiilor dirijorului va fi determinată de cunoașterea criteriilor de selectare a repertoriului. Abilitatea de a-și planifica atât activitatea individuală de studiu, cât și cea cu colectivul coral – repetiția, este o condiție a obținerii performanțelor.

Structurarea și expunerea logică a conținuturilor asigură transferul de cunoștințe în aplicarea lor în practica de specialitate și în cadrul disciplinelor de specialitate studiate în același timp, dar și ulterior:

S.04.O.026 Corul și studierea specializată *canto IV*;

S.04.O.034 Dirijat coral. Lectura partițiilor III.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei

CS1. Utilizarea eficientă a respirației artistice în lucrul cu corul.

CS2. Aplicarea procedeele de dobândire a intonației juste și de acordare ale corului.

CS3. Utilizarea mijloacelor de expresivitate muzicală ca elemente determinante ale interpretării muzicii corale.

CS4. Proiectarea activității individuale, dar și a repetiției cu corul conform unui algoritm logic.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
4	60	20	25	15	examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Respirația artistică	
CS1. Utilizarea eficientă a respirației artistice în lucrul cu corul.	1.1. Tipurile de respirație. 1.2. Principiile respirației artistice. 1.3. Gimnastica respiratorie. 1.4. Articulația și dicția – elemente constitutive ale dezvoltării respirației în timpul cântului.
2. Intonația și acordajul sonor	
CS2. Aplicarea procedeelelor de dobândire a intonației juste și de acordare ale corului.	2.1. Factorii de care depind intonația și acordajul corului. 2.2. Acordajul armonic. Reguli de intonare a intervalelor. 2.3. Ansamblul coral. Echilibrul sonor. 2.4. Reguli de intonare a gamelor.
3. Mijloacele de expresivitate în muzica corală	
CS3. Utilizarea mijloacelor de expresivitate muzicală ca elemente determinante ale interpretării muzicii corale.	3.1. Melodia. 3.2. Interpretarea ornamentelor muzicale. 3.3. Ritmul. 3.4. Dinamica muzicală. 3.5. Tempo-ul și planul agogic. 3.6. Armonia. 3.7. Termenii de expresie. 3.8. Fatura corală.
4. Specificul activității dirijorului	
CS4. Proiectarea activității individuale, dar și al lucrului cu corul conform unui algoritm logic.	4.1. Studiul individual al partiturii corale. 4.2. Repetiția cu corul. 4.3. Selectarea repertoriului coral.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul Individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Respirația artistică	11	6	4	1
2.	Intonația și acordajul sonor	8	3	2	3
3.	Mijloacele de expresivitate în muzica corală	20	7	8	5
4.	Specificul activității dirijorului	10	3	4	3
	Total	60	25	20	15

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Respirația artistică			
1.1. Dezvoltarea respirației artistice corecte în timpul cântului.	1.1. Sistem de exerciții de dezvoltare a respirației artistice conform tipului de cor selectat.	Prezentare practică cu colegii.	săptămâna 1-2-a
2. Intonația și acordajul sonor			
2.1. Lucrul asupra intonației în cadrul partidelor corale. 2.2. Acordarea corului pe verticală. 2.3. Crearea ansamblului coral.	2.1. Organizarea unei secvențe de lucru asupra intonației în cadrul partidelor corale după partitura studiată. 2.2. Organizarea unei secvențe de acordare a corului pe verticală după succesiunile armonice din partitura studiată. 2.3. Organizarea unei secvențe de creare a ansamblului coral din punct de vedere a teșiturii vocilor corale (ansamblul coral natural, ansamblul coral artificial).	2.1. Prezentare practică cu colegii. 2.2. Prezentare practică cu colegii. 2.3. Prezentare practică cu colegii.	săptămâna a 3-4-a săptămâna a 5-6-a săptămâna a 7-8-a
3. Mijloacele de expresivitate în muzica corală			
3.1. Identificarea procedeelor de lucru cu corul asupra mijloacelor de expresivitate muzicală.	3.1. Analiza melodiei din partitura corală studiată. 3.2. Analiza metro-ritmică a demersului muzical al partiturii studiate. 3.3. Stabilirea planului agogic al creației corale studiate și explicarea termenilor de expresie identificați.	3.1. Probă practică de explicare și învățare a melodiei cu colegii de grupă. 3.2. Demonstrarea practică individuală. 3.3. Prezentare schematică individuală.	săptămâna a 8-9-a săptămâna a 10-11-a săptămâna a 12-13-a
4. Specificul activității dirijorului			
4.1. Repetiția cu corul. 4.2. Selectarea repertoriului coral.	4.1. Elaborarea unui plan de repetiție cu corul. 4.2. Selectarea repertoriului coral după criteriile stabilite.	4.1. Prezentarea în scris. 4.2. Prezentarea repertoriului pentru un tip de cor selectat.	săptămâna a 14-15-a săptămâna a 14-15-a

VIII. Lucrările practice recomandate

Unități de învățare	Lucrări practice
1. Respirația artistică	1. Elaborarea exercițiilor de respirație conform tipului de cor selectat (copii, amatori, profesioniști).
2. Intonația și acordajul sonor	2. Analiza detaliată a problemelor de intonație și acordaj coral după partitura corală studiată.
3. Mijloacele de expresivitate în muzica corală	3. Analiza detaliată după în plan stabilit a mijloacelor de expresivitate muzicală din partitura corală studiată.
4. Specificul activității dirijorului	4. Elaborarea unui plan individual de lucru cu corul.

IX. Sugestii metodologice

Procesul de predare-învățare a disciplinei *Teoria corului II* se va realiza în baza unei abordări strategice de către profesor. Prin definire, conceptul de strategie didactică este privit ca mod integrativ de abordare și acțiune a tuturor resurselor procedurale (forme, metode, mijloace tehnice) și a principiilor didactice de utilizare a acestora în procesul formării competențelor profesionale de specialitate și specifice disciplinei. Totodată, specificăm că ansamblul de procedee utilizate în demersul lecției poate avea un caracter improvizat, ceea ce reprezintă un drept al cadrului didactic la libertatea academică în procesul de selectare a metodelor și mijloacelor de învățământ.

Disciplina *Teoria corului II* are preponderent un caracter teoretic, cognitiv și presupune accentuarea dimensiunii achiziției de cunoștințe în formarea profesională. Totodată se va ține cont de asigurarea funcțională a competențelor cognitive prin învățare prin acțiune, se vor utiliza o serie de metode și tehnici de învățare care stimulează implicarea nemijlocită activă a elevului în procesul educațional prin definirea, deducerea, argumentarea noțiunilor specifice artei corale cu aplicarea lor în situații semnificative simulate, astfel creând cadrul real de asumare a responsabilității pentru propria formare.

În proiectarea didactică și în realizarea procesului de predare-învățare-evaluare profesorul se va ghida de prezentul Curriculum la toate compartimentele. În derularea lecției cadrul didactic va fi preocupat de stabilirea și respectarea coerenței pe orizontală între unitățile de competență, conținuturi, activități de învățare, resurse și evaluare. De asemenea, profesorul va utiliza ca evenimente instructionale fie *etapele cadrului tradițional*, fie *cele ale cadrului ERRE – Evocare, Realizarea sensului, Reflecție, Extindere* sau *cadrul simplificat: Familiarizare, Structurare, Aplicare. Competențele specifice disciplinei* manifestate de elevi odată cu finalizarea cursului de *Teoria corului II* se vor forma prin parcurgerea unor pași intermediari, reprezentați de anumite obiective derivate, numite obiective operaționale. Acestea vor arăta cu precizie și claritate *ce va ști, ce va putea să facă și ce atitudine* va avea elevul la sfârșitul fiecărei lecții, demonstrând un comportament observabil și direct măsurabil.

Centrarea pe elev ca subiect al activității instructiv-educative în cadrul disciplinei *Teoria corului II* și orientarea acesteia spre formarea competențelor profesionale specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile și vizează următoarele aspecte:

- orientarea *metodelor centrate pe elev, strategiilor, tehnologiilor* pe stimularea capacităților cognitive și operatorii ale elevilor, pe dezvoltarea potențialului intelectual și interpretativ al acestora, pe motivarea elevului de a deveni coparticipant la propria formare;
- evidențierea caracterului formativ al *strategiilor, tehnologiilor, metodelor* utilizate pentru o cultivare mai eficientă a potențialului intelectual al elevului în aplicarea cunoștințelor dobândite și în căutarea soluțiilor adecvate în situații reale;

- combinarea activităților bazate pe *efortul individual al elevului* (documentarea literaturii de specialitate, observația și analiza proprie oral și scris, exercițiul personal) cu activitățile în echipă: discuții, asalt de idei, compararea, povestirea, demonstrarea, explicarea, exercițiul ș.a.

Lecția de *Teoria corului II* trebuie să fie un mediu perfect de transfer și consolidare a competențelor specifice dezvoltate în cadrul disciplinelor de profil ale elevilor: dirijare corală, clasa corală, canto, practica de specialitate.

Demersul unității de curs *Teoria corului II* va reflecta importanța elevului ca subiect central, accentul instruirii va fi transferat de la „**ce și cât**” să învețe la „**în ce scop**” și „**cu ce rezultate**”. Acest fapt va conduce la o evaluare calitativă cu demonstrarea cunoștințelor, capacităților și atitudinilor dobândite vor indica: esențialitate, profunzime, funcționalitate, durabilitate, valoare, diversificare și aprofundare treptată în materie.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Orice proces educațional se finalizează prin *evaluare*, ca o cunoaștere și recunoaștere a rezultatelor procesului de achiziționare și formare. Evaluarea propriu-zisă în cadrul disciplinei *Teoria corului II* reprezintă o etapă importantă și este o componentă organică a procesului de învățare, fiind reprezentată de un feedback permanent între actorii procesului educativ, orientat pe formarea la elevi a competențelor specifice disciplinei. În acest context evaluarea va avea următoarele caracteristici esențiale:

- ✓ evaluarea reprezintă indicatorul esențial de validare și valorificare a calității competențelor profesionale formate;
- ✓ evaluarea este un proces continuu și are scopul de a demonstra și stimula succesul elevului; *ea nu are funcția de a pedepsi*;
- ✓ evaluarea se realizează prin metode variate și explică criteriile de performanțe ale elevului;
- ✓ evaluarea educă la elevi capacitatea de autoevaluare și ameliorare a propriilor performanțe profesionale.

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare
1.	Teste în scris	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Corectitudinea definițiilor. ✓ Corectitudinea utilizării termenilor. ✓ Logica ideilor. ✓ Relevanța descrierii. ✓ Creativitatea expunerii. ✓ Coerența expunerii. ✓ Relevanța răspunsului. ✓ Relevanța spiritului de observație. ✓ Respectarea volumului propus.
2.	Prezentări	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Relevanța subiectului. ✓ Utilizarea mijloacelor TIC. ✓ Prezentarea argumentelor. ✓ Respectarea planului stabilit. ✓ Utilizarea limbajului specific fluent.

3.	Probe practice: <ul style="list-style-type: none"> – Lucrul asupra intonației în cadrul partidelor corale; – Acordarea corului. – Crearea ansamblului coral. – Lucrul cu corul asupra mijloacelor de expresivitate muzicală. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Relevanța practică a secvențelor selectate. ✓ Identificarea dificultăților de intonare în timpul cântului. ✓ Stabilirea imediată a procedeeleor de depășire a dificultăților intonaționale. ✓ Interacțiunea cu grupul. ✓ Explicarea și demonstrarea convingătoare. ✓ Respectarea planului propus.
-----------	--	--

Pentru asigurarea eficienței demersului didactic la disciplina *Teoria corului II*, profesorul va susține evaluarea formativă prin oferirea permanentă a feedbackului ca element care apreciază dinamica rezultatelor elevilor. Evaluările materialului prin studiul individual vor fi orientate spre dezvoltarea la elevi a capacităților de analiză și sinteză a cunoștințelor achiziționate, iar funcționalitatea lor va fi evaluată în cadrul probelor practice și prezentării lucrărilor practice conform unor criterii de evaluare relevante (Tabelul ce urmează).

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Pentru desfășurarea calitativă și eficientă a demersului didactic la *Teoria corului II* este necesară o sală amenajată cu mese, scaune, tablă, proiector, ecran, pian. Mijloacele didactice vor conține literatura de specialitate, manuale, partituri corale, materiale didactice corespunzătoare.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Drăgan A., Drăgan O. V. <i>Curs de dirijat coral</i> . București: Editura fundației „România de mâine”, 2007. 192 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	1
2.	Gagim I. <i>Dicționar de muzică</i> . Chișinău: Știința, 2008. 210 p.	Librării	-
3.	Botez D. D. <i>Tratat de cânt și dirijat coral</i> . Vol. II. București: Editura muzicală, 1982.	Biblioteci personale	-
4.	Andronic Șt. <i>Organizarea corului de copii</i> . Chișinău: Literatura artistică, 1983.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	3